

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący SSO Leszek Matuszewski

SSO Ewa Taberska (spr.)

SSO Dariusz Śliwiński

Protokolant aplikant aplikacji ogólnej W. B.

przy udziale A. dzikowskiego Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 25 kwietnia 2017 r.

sprawy **T. L.**

z powodu apelacji wniesionej przez skazanego

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Gnieźnie

z dnia 28 lipca 2016 r. - sygn. akt II K 948/15

1. Utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok
2. Zwalnia skazanego od zwrotu Skarbowi Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze

D. Ś. L. E. T.

UZASADNIENIE

T. L. został skazany prawomocnymi wyrokami:

I. wyrokiem Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 10 sierpnia 2000 r., sygn. akt II K 349/00, za przestępstwo:

- a. określone w art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 275 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełnione w dniu 09 marca 2000 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności oraz karę 75 stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 10,00 zł,
- b. określone w art. 278 § 1 k.k. popełnione w dniu 09 marca 2000 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności oraz karę 75 stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 10,00 zł,

wskazane kary zostały połączone, a skazanemu została wymierzona kara łączna 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie zostało zawieszona na okres 4 lat tytułem próby oraz kara łączna 100 stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 10,00 zł;

- postanowieniem z dnia 30 kwietnia 2004 r. zarządzono wykonanie warunkowo zawieszony kary;

- kara została wykonana w całości;

II. wyrokiem Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 04 lipca 2002 r., sygn. akt II K 20/02, za przestępstwo określone w art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. popełnione w okresie od 25 lipca 2000 r. do 25 października 2000 r. na karę 1

roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na okres próby 4 lat oraz karę 70 stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 10,00 zł;

- postanowieniem z dnia 25 września 2003 r. zarządzono wykonanie warunkowo zawieszonych kary;

- kara została wykonana w całości;

III. wyrokiem Sądu Rejonowego w Słupcy z dnia 27 marca 2003 r. sygn. akt II K 39/03, za przestępstwo określone w art. 278 § 1 k.k. w zw. z 91 § 1 k.k., popełnione w okresie od 12 stycznia 2002 r. do 02 grudnia 2002 r. na karę 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na okres próby 3 lat;

- postanowieniem z dnia 09 marca 2005 r. zarządzono wykonanie warunkowo zawieszonych kary;

- kara została wykonana w całości;

IV. wyrokiem Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 07 listopada 2003 r., sygn. akt VI K 473/03, za przestępstwo określone w art. 275 § 1 k.k., art. 276 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełnione w dniu 20 maja 2003 r. na karę 10 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonania nieodpłatnej kontrolowanej sprawy pracy w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym;

- postanowieniem z dnia 20 stycznia 2005 r. określono i zarządzono wykonanie kary zastępczej pozbawienia wolności;

- kara została wykonana w całości;

V. wyrokiem Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 12 listopada 2009 r. sygn. akt II K 595/09 za przestępstwa:

a. określone w art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełnione w dniu 28 czerwca 2009 r. na karę 2 lat pozbawienia wolności,

b. określone w art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełnione w okresie od 20 stycznia 2005 r. do 20 lipca 2006 r. na karę 7 miesięcy pozbawienia wolności;

c. określone w art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełnione w okresie od 20 stycznia 2005 r. do 20 lipca 2006 r. na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności;

wskazane kary jednostkowe pozbawienia wolności zostały sprowadzone do kary łącznej 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- kara została wykonana w całości;

VI. wyrokiem Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 29 lipca 2014 r. sygn. akt II K 280/14, za przestępstwo określone w art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełnione w dniu 23 stycznia 2014 r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- kara została wykonana w całości;

VII. wyrokiem Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 16 czerwca 2015 r. sygn. akt II K 323/15 za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełnione w dniu 19 lutego 2015 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności;

VIII. wyrokiem Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 21 kwietnia 2016 r. sygn. akt II K 864/15 za przestępstwo z art. 278 § 5 k.k. w zw. z 278 § 1 k.k. i art. 275 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 62 k.k. popełnione w dniu 24 sierpnia 2015 r. na karę 7 miesięcy pozbawienia wolności

Wyrokiem z dnia 28 lipca 2016 r. Sąd Rejonowy w Gnieźnie (sygn. akt II K 948/15):

1. na podstawie art. 85 § 1, 2 i 3 k.k. w zw. z art. 85a k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 569 k.p.k. połączył wymierzone wobec skazanego T. L. wyrokami opisanymi wyżej w punktach VII i VIII kary pozbawienia wolności i wymierzył skazanemu karę łączną 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności;
2. na podstawie art. 576 § 1 k.p.k. w zakresie nieobjętym wyrokiem łącznym wyroki opisane wyżej w pkt VII i VIII podlegają odrębnemu wykonaniu;
3. na podstawie art. 577 k.p.k. na poczet wymierzonej w pkt 1 kary łącznej zaliczył:
 - okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie II K 323/15 Sądu Rejonowego w Gnieźnie w okresie od 02 marca 2015 r. do 03 marca 2015 r.;
 - okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie II K 864/15 Sądu Rejonowego w Gnieźnie w okresie od 24 sierpnia 2015 r. do 26 sierpnia 2015 r.;
 - okres odbywania kary pozbawienia wolności w sprawie II K 323/15 Sądu Rejonowego w Gnieźnie od dnia 08 maja 2016 r. do nadal;
4. na podstawie art. 572 k.p.k. w pozostałym zakresie umorzył postępowanie;
5. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. oraz art. 6 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych zwolnił skazanego T. L. od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych, w tym nie wymierzył mu opłaty (k. 43).

Powyższy wyrok w części dotyczący orzeczenia o karze zaskarżył skazany, który wniósł o wymierzenia kary łącznej w niższym wymiarze (k. 47). W piśmie procesowym z dnia 18 kwietnia 2017 r. skazany wniósł o zastosowanie zasady pełnej absorpcji (k. 81 – 84).

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja skazanego nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności Sąd Odwoławczy podnosi, iż w sprawie T. L. zastosowanie znalazły przepisy w brzmieniu po nowelizacji kodeksu karnego obowiązującej od dnia 1 lipca 2015 r. zgodnie z przepisami - Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 20 marca 2015 r.). W art. 19 ust. 1 przywołanej ustawy wskazuje się, że przepisów rozdziału IX Kodeksu Karnego w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą nie stosuje się do kar prawomocnie orzeczonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, chyba że zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy. Zgodnie zaś z art. 29 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 20 marca 2015 r.) wchodzi ona w życie co do zasady z dniem 1 lipca 2015 roku. Część wyroków wobec T. L. wydanych zostało i uprawomocniło się po dniu 1 lipca 2015 r., co uzasadnia zastosowanie przepisów Kodeksu karnego z rozdziału IX w brzmieniu po wspomnianej nowelizacji.

Sąd Okręgowy wskazuje, iż skarżący nie kwestionował sposobu połączenia wyroków i orzeczonych kar.

Także Sąd Okręgowy nie dostrzegł podstaw do ingerencji w powyższym zakresie w zaskarżony wyrok (brak przesłanek z art. 439 k.p.k.) i dlatego też rozważania swoje ograniczył tylko do zarzutu apelacji, to jest rażącej niewspółmierności kary.

Na wstępie niniejszych rozważań Sąd Okręgowy przypomina, że rozstrzygnięcie Sądu I instancji o karze może ulec zmianie lub uchyleniu jedynie w razie stwierdzenia, iż kara ta jest rażąco niewspółmierna. „Niewspółmierność kary” jest natomiast pojęciem o charakterze ocennym, a żaden przepis kodeksu postępowania karnego nie określa granic

współmierności. Jedynymi ustawowymi wyznacznikami kary, których przekroczyć nie można, są przepisy części szczególnej kodeksu karnego, a także przepisy jego części ogólnej określające zasady wymiaru kary.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ukształtował się pogląd, zgodnie z którym, za rażąco niewspółmierną uznać należy karę, która - choć mieści się w granicach przewidzianych przez ustawodawcę - nie uwzględnia wszystkich dyrektyw wymiaru kary i jako taka jest w społecznym odczuciu karą niesprawiedliwą.

Orzekając natomiast karę łączną w warunkach wyroku łącznego sąd winien przede wszystkim rozważyć, czy pomiędzy poszczególnymi czynami, za które wymierzono kary podlegające łączeniu, zachodzi ścisły związek przedmiotowy – podmiotowy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2002 roku, II K.K. 270/02). O granicach kary łącznej decyduje ścisłość tego związku, więc stopień związku przedmiotowego i podmiotowego zbiegających się realnie przestępstw. W aspekcie przedmiotowym związek przestępstw wyrażają kryteria przedmiotowe poszczególnych czynów jak tożsamość pokrzywdzonych, rodzaj naruszonych dóbr prawnych, sposób działania sprawcy, bliskość czasowa poszczególnych przestępstw itd. W aspekcie podmiotowym chodzi o motyw bądź pobudki, jakimi kierował się sprawca, podobieństwo rodzajów winy, zamiarów itd.

Ponadto sąd powinien dokonać oceny okoliczności, jakie zaistniały już po wydaniu poprzednich wyroków i zdecydować, czy okoliczności te przemawiają na korzyść skazanego, czy ich charakter jest zdecydowanie odmienny. Należy również pamiętać, że przy wymiarze kary łącznej nie bierze się pod uwagę okoliczności przyjętych za podstawę wymiaru kar za poszczególne przestępstwa (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 13 lipca 1995 roku, II Akc 184/95, publ. Prok. i Pr. Z 1996r., z. 2-3, poz. 16; wyrok Sądu Najwyższego z 25 października 1983 roku IV KR 213/83, publ. OSNKW 1984, z. 5-6, poz. 65).

Z istoty instytucji kary łącznej wynika natomiast, że kara ta może być wymierzona przy zastosowaniu zasady absorpcji (pochłonięcia przez karę najsurowszą pozostałych kar), zasady kumulacji (zsumowania kar jednostkowych) lub zasady asperacji, to jest pośredniej pomiędzy absorpcją a kumulacją.

Przechodząc do realiów niniejszej sprawy należy podzielić stanowisko Sądu Rejonowego, że w przypadku łączenia kar orzeczonych wyrokami Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 16 czerwca 2015 r. (sygn. akt II K 323/15) i Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 21 kwietnia 2016 r. (sygn. akt II K 864/15) można było wymierzyć karę łączną w granicach od 1 roku pozbawienia wolności do 1 roku i 7 miesięcy pozbawienia wolności. W ocenie Sądu Odwoławczego orzeczenie przez Sąd Rejonowy kary łącznej 1 roku i 4 miesięcy lat pozbawienia wolności odpowiada w pełni wskazanym wyżej dyrektywom wymiaru kary łącznej. Wskazać należy, że sprawca popełnił na przestrzeni sześciu miesięcy dwa przestępstwa, pozostające ze sobą w bliskim związku przedmiotowym z uwagi na rodzaj naruszonych dóbr prawnych. Niemniej nie można uznać, że zachodzi tak ścisły związek przedmiotowo – podmiotowy, który mógłby stanowić podstawę do określenia wymiaru kary łącznej w wysokości niższej niż orzeczona przez Sąd Rejonowy. Przypomnieć należy, iż skazany jest osobą wielokrotnie karaną, swoim nagannym zachowaniem T. L. naruszył różne, chronione prawem dobra i działaniem tegoż skazanego pokrzywdzone zostały różne osoby.

Powyższe, zdaniem Sądu Okręgowego przekonuje o tym, że wymierzenie skazanemu kary łącznej z zastosowaniem zasady absorpcji nie uwzględniałoby w dostatecznym stopniu dyrektyw karania obowiązujących przy wymierzaniu kary łącznej. Sąd Okręgowy podkreśla bowiem, że kara łączna jest swego rodzaju podsumowaniem przestępczej działalności sprawcy w okresie czasu objętym skazaniem. I jakkolwiek przy wymiarze kary łącznej dopuszczalne jest stosowanie zarówno zasady absorpcji, jak i zasady kumulacji, to niemniej, rozstrzygnięcia te, jako skrajne winny znajdować zastosowanie jedynie w zupełnie wyjątkowych sytuacjach. Popełnienie więcej aniżeli jednego przestępstwa powinno raczej skłaniać do odstąpienia od zasady absorpcji kar, niż za nią przemawiać. Wymierzenie bowiem takiej kary doprowadziłoby do premiowania sprawcy popełniającego nie jedno, a więcej przestępstw, a zatem prowadziłoby do praktycznej bezkarności innych zachowań zabronionych.

Słusznie zatem Sąd I instancji, zastosował częściowo zasadę absorpcji a częściowo kumulacji, wymierzając skazanemu karę łączną 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności.

Prawidłowe są również rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego dotyczące zaliczenia skazanemu na poczet orzeczonych kar łącznych okresów rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawach.

Słusznie Sąd Okręgowy umorzył postępowanie w zakresie połączenia kar orzeczonych pozostałymi wyrokami, wobec braku warunków do wydania wyroku łącznego.

Z uwagi więc na powyższe Sąd Okręgowy uznał, że w przedmiotowej sprawie nie występują podstawy do zastosowania wobec T. L. zasady pełnej absorpcji przy kształtowaniu dla tegoż wymiaru kary łącznej pozbawienia wolności. Ukształtowany bowiem wobec T. L. wymiar kary łącznej jest zgodny z zasadami obowiązującymi przy wymiarze tego rodzaju kar i uwzględnia wszystkie okoliczności mające wpływ na jej wymiar. Jednocześnie podkreślić należy, iż fakt odbycia kar orzeczonych wyrokami w innych sprawach, niepodlegającymi łączeniu, nie ma wpływu na kwestię wymiaru kary łącznej i zaliczenia okresu rzeczywistego pozbawienia wolności na poczet kary łącznej.

Dlatego też Sąd Okręgowy, w pełni podzielając decyzję Sądu I instancji co do wysokości wymierzonej skazanemu kary łącznej, zaskarżony wyrok łączny utrzymał w mocy.

Orzekając natomiast o kosztach, Sąd II instancji, mając na uwadze aktualną sytuację życiową i materialną skazanego, na podstawie art. 624 § 1 k.p.k., zwolnił T. L. od obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

D. Ś. L. E. T.